

Силабус курсу Пропедевтична практика

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність – 013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма – «Початкова освіта»

Дисципліна – нормативна

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 6 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

викладач кафедри освітології і педагогіки, д. філософії Андріана ШИШАК

Контактна інформація

a.shyshak@wunu.edu.ua

Опис дисципліни

Пропедевтична практика спрямована на формування у здобувачів освіти початкових професійних компетентностей майбутнього вчителя початкових класів через ознайомлення з організацією освітнього процесу, структурою початкової школи, діяльністю вчителя, особливостями розвитку молодших школярів та вимогами до сучасного освітнього середовища.

Завдання пропедевтичної практики полягають в тому, щоб:

- ознайомитися з матеріально-технічною базою, освітнім простором, організацією роботи початкової школи та особливостями функціонування закладу загальної середньої освіти;
- вивчити освітні програми, навчальні плани, підручники, документацію вчителя та способи реалізації навчального процесу у початковій школі;
- дослідити вікові, індивідуальні та соціальні особливості учнів молодшого шкільного віку, скласти психолого-педагогічну характеристику окремого учня;
- спостерігати за перебігом уроків, ранкових зустрічей, організацією перерв і позакласних заходів; визначити ефективні методи, прийоми та форми роботи вчителя;
- виготовити дидактичні матеріали, розробити дидактичну гру чи активну перерву для учнів, підготувати бесіду на морально-етичну тематику;
- здійснити самоаналіз власної діяльності під час практики, визначити отримані результати, труднощі та напрями подальшого професійного самовдосконалення.

Структура курсу

№	Завдання	Результати навчання
1	Аналіз матеріально-технічної бази закладу освіти Ознайомитися з приміщеннями школи, навчальними кабінетами, обладнанням і засобами навчання; оцінити облаштування класів для учнів початкової школи; визначити відповідність середовища віковим особливостям дітей; виявити наявність умов	Знати структуру та склад матеріально-технічного забезпечення початкової школи; розуміти значення освітнього середовища для розвитку учнів; уміти оцінювати відповідність навчальних приміщень віковим та освітнім потребам дітей; усвідомлювати роль інклюзивності в організації навчального простору; порівнювати рівень забезпечення різних шкіл; формулювати висновки про вплив матеріальної бази

	для навчання учнів з особливими освітніми потребами; описати результати у звіті.	на якість освіти.
2	Аналіз складу учнів класу Сформувати перелік учнів; визначити вікову та індивідуальну неоднорідність класу; виявити особливості навчальної мотивації, поведінки, комунікації; зробити узагальнені висновки щодо групової динаміки та мікроклімату.	Знати принципи комплектування класів; розуміти вікові, індивідуальні та соціально-психологічні особливості молодших школярів; уміти аналізувати динаміку взаємин у дитячому колективі; визначати рівень навчальної мотивації учнів; порівнювати поведінкові моделі дітей; формулювати висновки про групову динаміку та клімат у класі.
3	Ознайомлення з розкладом уроків Проаналізувати структуру розкладу, логіку його побудови та послідовність предметів; визначити рівень збалансованості навантаження учнів; зробити висновки про відповідність розкладу віковим і психофізіологічним особливостям дітей.	Знати вимоги до організації навчального дня молодших школярів; розуміти принципи побудови розкладу та розподілу навантаження; уміти аналізувати послідовність предметів і тривалість занять; оцінювати відповідність розкладу віковим особливостям дітей; порівнювати ефективність різних підходів до планування навчального тижня.
4	Аналіз педагогічної документації вчителя початкових класів Ознайомитися з видами педагогічної документації, визначити їх функції та значення; простежити зв'язок між плануванням, організацією й оцінюванням освітнього процесу; навчитися використовувати документацію для аналізу діяльності вчителя.	Знати основні види педагогічної документації; розуміти їх функції та значення в організації освітнього процесу; уміти користуватися документацією для аналізу діяльності вчителя; простежувати взаємозв'язок між плануванням, реалізацією та оцінюванням навчання; усвідомлювати важливість ведення документації для педагогічної відповідальності.
5	Аналіз типової освітньої програми та навчально-методичного забезпечення Ознайомитися з типовою освітньою програмою початкової школи; ідентифікувати підручники та навчальні матеріали, що використовуються; порівняти авторські підходи та методичні особливості; оцінити відповідність змісту віковим і освітнім потребам учнів.	Знати структуру та зміст типової освітньої програми; розуміти методологічні основи її побудови; уміти ідентифікувати підручники й навчальні матеріали; порівнювати авторські підходи до реалізації змісту освіти; оцінювати відповідність навчальних ресурсів потребам і можливостям учнів.
6	Ознайомлення з проведенням ранкових зустрічей Спостерігати за проведенням ранкової зустрічі; описати структуру, зміст, педагогічні прийоми; визначити роль учителя у створенні позитивного психологічного клімату; зробити висновки щодо виховного потенціалу таких заходів.	Знати цілі, структуру та зміст ранкових зустрічей; розуміти їх виховний і соціально-психологічний потенціал; уміти аналізувати педагогічні прийоми, що застосовує вчитель; оцінювати атмосферу співпраці та довіри в колективі; усвідомлювати значення ранкових зустрічей для розвитку емоційного інтелекту дітей.
7	Проведення індивідуального спостереження за учнем Провести спостереження за поведінкою, діяльністю та комунікацією одного з учнів; скласти психолого-педагогічну характеристику, відобразивши особистісні, когнітивні, емоційні та соціальні риси; зробити висновки щодо індивідуального підходу у навчанні.	Знати методи психолого-педагогічного спостереження; розуміти чинники, що впливають на поведінку та навчання дитини; уміти описувати особистісні, емоційні та соціальні особливості учня; інтерпретувати результати спостереження; формулювати висновки для реалізації індивідуального підходу у навчанні.
8	Педагогічне спостереження за уроками Спостерігати за кількома уроками початкової школи; проаналізувати методи, прийоми, форми організації навчання; визначити ефективність педагогічних дій учителя; описати спостереження у щоденнику практики.	Знати структуру сучасного уроку початкової школи; розуміти принципи вибору методів і форм навчання; уміти аналізувати педагогічну діяльність учителя; визначати ефективність навчальних прийомів; робити узагальнення щодо розвитку професійної компетентності вчителя.

9	Розроблення дидактичних матеріалів Створити дидактичні матеріали для одного з уроків початкової школи; врахувати вікові особливості учнів, принципи наочності та діяльнісного навчання; оформити результати у вигляді додатків до звіту.	Знати вимоги до створення дидактичних матеріалів для молодших школярів; розуміти принципи наочності, доступності та діяльності; уміти розробляти навчальні завдання різних типів; застосовувати творчий підхід до подання матеріалу; оцінювати ефективність створених ресурсів у навчальному процесі.
10	Організація активної перерви для молодших школярів Підготувати сценарій активної перерви; провести її з використанням ігрових та пізнавальних методів; описати перебіг і результати; оцінити рівень залученості учнів та педагогічну ефективність заходу.	Знати види активних перерв і їх значення для розвитку дітей; уміти планувати, організовувати та проводити короткі рухові та пізнавальні активності; оцінювати рівень залученості учнів; розуміти роль активних перерв у збереженні працездатності та позитивного настрою школярів.
11	Створення дидактичної гри для уроку початкової школи Розробити дидактичну гру; визначити її мету, зміст, правила та педагогічне спрямування; обґрунтувати можливості гри у формуванні навчальної мотивації; описати результати апробації.	Знати особливості дидактичних ігор у початковій освіті; розуміти їх роль у формуванні мотивації до навчання; уміти розробляти та апробувати навчальні ігри; оцінювати їх педагогічну цінність; порівнювати ігрові методики за ефективністю та відповідністю віковим потребам дітей.
12	Аналіз системи безпеки освітнього середовища в умовах воєнного стану Ознайомитися із заходами безпеки в школі; описати алгоритми дій учнів і педагогів у надзвичайних ситуаціях; проаналізувати рівень готовності закладу до евакуації та захисту; сформулювати пропозиції щодо вдосконалення системи безпеки.	Знати основні вимоги безпеки в школі; розуміти алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях; уміти аналізувати готовність освітнього середовища до евакуації та захисту; усвідомлювати відповідальність педагога за безпеку дітей; формулювати пропозиції щодо вдосконалення системи безпеки.
13	Проведення бесіди з учнем на морально-етичну тематику Розробити систему запитань для бесіди; провести індивідуальне спілкування, спрямоване на розвиток моральних цінностей і соціальної відповідальності; описати результати та педагогічні спостереження.	Знати принципи морального виховання; уміти організовувати індивідуальну педагогічну взаємодію; розуміти вплив бесіди на формування цінностей дитини; формулювати запитання, що стимулюють рефлексію; аналізувати результати педагогічного впливу.
14	Аналіз системи оцінювання навчальних досягнень учнів Вивчити критерії, інструменти та підходи до оцінювання; визначити роль формувального оцінювання; оцінити відповідність системи принципам НУШ; узагальнити результати спостереження.	Знати критерії, інструменти та підходи до формувального оцінювання; розуміти значення оцінювання для розвитку дитини; уміти аналізувати результати спостережень за навчальними досягненнями; оцінювати відповідність системи оцінювання принципам НУШ; формулювати рекомендації щодо вдосконалення оцінювальної діяльності.
15	Узагальнення власного досвіду педагогічної взаємодії Проаналізувати досвід співпраці з учителем; описати види допомоги, участь у підготовці та проведенні уроків; визначити здобуті професійні вміння й навички; сформулювати висновки щодо власного розвитку як майбутнього педагога.	Уміти аналізувати власну педагогічну діяльність; визначати досягнення та труднощі у співпраці з учителем; усвідомлювати особисті професійні здобутки; формулювати висновки щодо власного професійного зростання; розуміти значення рефлексії у становленні педагога.

Літературні джерела

1. Державний стандарт початкової освіти : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita>
2. Дидактико-методичний супровід подолання навчальних втрат у початковій освіті: методичні рекомендації / Петрук О., Алексєєнко Т., Барановська О., Ліпчевська І., Павлова Т. Київ : Інститут педагогіки НАПН України,

2024. 51 с.

3. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації / кол. автор. ; за загальною редакцією О.М. Топузова ; укл. О. В. Онопрієнко Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146 с.
4. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
6. Зубцова Ю. Є. Дидактика початкової освіти: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми «Початкова освіта». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 142 с.
7. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник/Онопрієнко О. В. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
8. Методичні рекомендації з надолуження освітніх утрат у початковій школі. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2025. 140 с.
9. Навчальні програми для 1-4 класів. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv>
10. Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. / Онопрієнко О. В. Харків, 2021. 208 с.
11. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Кірик М. Ю., Данилова Л. І. Львів: Світ, 2019. 136 с.
12. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
13. НОВА УКРАЇНЬСКА ШКОЛА: поради для вчителя (навчально-методичний посібник) / Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, 2018. 126 с.
14. Організаційні форми навчання у початковій школі : посібник / О.Я.Савченко, Н.М.Бібік , В.О.Мартиненко та ін.; за наук. ред. Бібік Н. М. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 304 с.
15. Особливості навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів [Електронне видання] : метод. рек. / авт. кол.: Бібік Н., Вашуленко О., Листопад Н., Мартиненко В., Онопрієнко О., Павлова Т., Петрук О. ; за заг. ред. Онопрієнко О. Київ : Вид. дім «Освіта», 2024. 176 с.
16. Поради з питань організації освітнього процесу в початкових класах закладів загальної середньої освіти. Матеріали інструктивно-методичної наради «Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи». Ужгород, ЗІППО, 2022. 81 с.
17. Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичний кейс: метод. посіб. / О.Онопрієнко, О.Петрук, Т.Павлова ; Ін-т педагогіки НАПН України. Відділ початкової освіти ім. О. Я. Савченко. Київ: Педагогічна думка, 2023. 247 с.
18. Шишак А. М. Методика формування інформаційно-цифрових умінь молодших школярів у процесі диджиталізації початкової освіти : методичні рекомендації. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2025. 88 с.
19. Шишак А. М. Формування інформаційно-цифрових умінь молодших школярів в умовах диджиталізації початкової освіти : дис. ... наук. ступеня д-ра філософії : 01 : 013 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2025. 337 с.
20. Шишак А. Педагогічні умови формування інформаційно-цифрових умінь молодших школярів у процесі диджиталізації початкової освіти. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. Львів, 2024. Вип. 40. С. 24-38.
21. Шишак А. Формування навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи в процесі роботи з цифровою інформацією. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. № 2. С. 34-41.
22. Шишак А., Жаркова І. Реалізація змістової лінії «Геометричні фігури» шляхом використання цифрових засобів на уроках математики у 1 класі. Освіта. Інноватика. Практика. 2024. Т. 12, № 5. С. 104-110.
23. Шишак А., Руденський Р., Гомотюк О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти до здійснення медіації у професійній діяльності. Гуманітарні студії : історія та педагогіка. 2025 . № 1. С. 167-179.
24. Formation of Literary Competence of Junior Schoolchildren by ICT Tools / A. Shyshak et al. Journal of Higher Education Theory and Practice. 2023. Vol. 23(1). P. 90-100.
25. Forming the Ability of Younger Students to Behave Safely on the Internet / A. Shyshak et al. Journal of Education Culture and Society. Wrocław : Foundation Pro Scientia Publica, 2024. Vol. 15 No. 1. P. 333-347.
26. Popovič Ju., Shyshak A. Resolving online conflicts of primary school students through school mediation. Acta educationis. Kraków : Avalon Sp. z o.o., 2024. No. 8. S. 22-39.
27. Shyshak A., Chaika V., Shcherbiak Iu., Chykurova O. Developing the ability of younger students to select and use the digital tools. International Review For Human And Natural Sciences. Zürich, Switzerland, 2024. Vol. 14. № 3. P. 51-62.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Для виконання всіх видів завдань пропедевтичної практики та подання звітної документації встановлюються конкретні терміни. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися визначеного графіка виконання практичних завдань і подання звіту. У разі наявності поважних причин (хвороба, воєнний стан, надзвичайні обставини тощо) можливе продовження терміну виконання завдань за погодженням із керівником практики. Перескладання або доопрацювання звіту здійснюється в установленому порядку.
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Під час проходження пропедевтичної практики здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Забороняється фальсифікація результатів спостережень, копіювання описів чи характеристик без належного посилання, привласнення чужих напрацювань або звітів. Усі записи у щоденнику та звіті мають відображати особисті спостереження, аналітичні висновки й результати діяльності здобувача. Порушення академічної доброчесності розглядається згідно з чинними нормативними документами закладу освіти.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування бази пропедевтичної практики та участь у запланованих видах діяльності є обов'язковими. Пропуски днів або завдань практики відпрацьовуються відповідно до узгодженого графіка. У разі об'єктивних причин (карантин, воєнний стан, хвороба, дистанційна форма співпраці школи) практика може проводитися в дистанційному або змішаному форматі за погодженням із керівником практики та дозволом дирекції факультету.

Оцінювання

Шкала оцінювання здобувача освіти:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом